

Gang har haft Lejlighed til at sige, en borgerlig Indretning af en særegen Art, idet der jo er en hel Del Folkekirken vedrørende, som vi aldrig vilde falde paa at give Love om. Folkekirken har en hel Side af sin Tilværelse og ikke den mindst vigtige, som det aldrig, tror jeg, vilde falde nogen lovgivende Forsamling, end sige noget Ministerium ind, at der skulde lovgives om. I den Henseende ligner vor Folkekirke den engelske. Derovre vilde man lige saa lidt som her finde paa at lovgive om de Ting, som vedrøre Kirkens indre Liv og Væsen. Vi vilde ikke falde paa at lovgive om Kirkens Bekendelse. Det vilde aldrig falde nogen Rigsdag ind, at man ved Lov kunde ændre Bekendelsen eller sætte en ny Bekendelse ind i Stedet for den, Kirken har. Det vilde heller aldrig falde Lovgivningsmagten ind, at man ved Lov kunde tage Bestemmelse om Sakramenternes Forvaltning eller Gudstjenestens Indretning. Saaledes er der en hel Side af den folkekirkelige Indretning, som helt ligger udenfor Lovgivningsmagtens Omraade. Men der er en anden Side, som absolut ligger indenfor vort Omraade, og som vi ikke alene have Ret til at lovgive om, men som vi ogsaa bør lovgive om, og som Grundloven har forudsat, at vi vilde lovgive om. Derfor mener jeg, at den Strid, som i mange Aar har været staaende, om, hvorvidt Folkekirken var en borgerlig Indretning eller ej, bør man ikke tage op. Det er der saa vist ingen Grund til, Tingene ligger klar nok for og er for øvrigt klarede mere og mere i de senere Aar.

En anden Strid har været ført lige saa ivrigt, det er med Hensyn til Folkekirkens Forfatning, navnlig om Forstaaelsen af Grundlovens § 75. Grundlovens § 75 er jo meget knap, den indeholder kun de faa Ord: „Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov.“ Der er neppe nogen Tvivl om, at Grundlovgiverne, i hvert Fald Flertallet af Grundlovgiverne, havde den Mening med disse Ord, at der derved tilsigtedes, at Folkekirken skulde have en saakaldt repræsentativ Forfatning. Imidlertid er der næsten gaaet to Menneskealdre, siden vi fik Grundloven, og Meningerne om Forstaaelsen af denne Paragraf ere efterhaanden blevne mere og mere delte; nogle have opfattet den saaledes, at det egentlig var den Tilstand, hvori Folkekirken befinder sig, der skulde ordnes ved Lov; andre have lagt Hovedvægten paa, at Folkekirken vel havde en Forfatning, men den var kommen i Uorden ved Reli-

gionsfrihedens Indførelse, ved Grundloven; derefter passede Forfatningen ikke længere med de borgerlige Forhold, og dens Forhold skulde da ordnes, ikke ad administrativ Vej ved kgl. Anordninger eller deslige, men ved Lov, som der staaer i § 75. Heller ikke om Forstaaelsen af § 75 er der Grund til at strides ved denne Lejlighed, thi her er der Tale om paa ny at indføre Menighedsraadene, og hvilken Opfattelse man end har om § 75, ville Opfattelserne dog mødes i, at det er nødvendigt, at alle Sognemenighederne faa Ret til at deltage i Styrelsen af den borgerlige Side af Folkekirken. Det vil nemlig i Længden ikke kunne gaa i et Samfund, hvor man har faaet Selvstyre indført paa alle borgerlige Omraader det ene efter det andet, at holde en saa vigtig Side af Borgernes Interesser som den, der her er Tale om, udenfor Selvstyret. Skal Borgernes Interesse for den borgerlige Side af Folkekirkens Indretning opretholdes, maa de ogsaa have Indflydelse paa dens Styrelse. Opfattelserne ere ogsaa mere og mere samlede herom. Jeg giver i øvrigt Kultusministeren Ret i, at der er foregaaet en stor Udvikling paa det kirkelige Omraade i de sidst forløbne 10 Aar, og jeg tror, at Opfattelserne ogsaa mere og mere forenes om, at ihvad Mening man end har om, hvorledes den bedst mulige Indretning af Folkekirkens Forfatningsforhold fremmes, er det dog nødvendigt at give Sognemenighederne en Indflydelse paa Styrelsen af disse Forhold og Deltagelse i den, og det er det, jeg ogsaa gik ud fra i 1901, ja allerede Aaret før, da jeg havde den Ære at fremsætte for det høje Ting Forslag om Menighedsraad, og jeg tror, at hvad der er passeret her i Fjor, endnu stærkere fremhæver den Omstændighed, at Folket virkelig føler Trang til og føler, at det har Krav paa Deltagelse i Styrelsen af Folkekirkens Sager. Man maatte tage meget fejl af den Stemning, som findes overalt i Landet, hvis man ikke har faaet det Indtryk, at det trindt omkring i Sognemenighederne var en Skuffelse, at de bleve berøvede den ganske vist ikke store, jeg kan ogsaa sige sparsomme Deltagelse i Styrelsen af Kirkens Anliggender, som de have haft i 6 Aar. Jeg tror derfor, at hvad der passerede her i Fjor, stærkt opfordrer os til at tage dette Lovforslag under Behandling og se at faa Menighedsraad indførte paa ny.

Af de to Lovforslag, der nu ere her til første Behandling, er Menighedsraadslovforslaget jo kendt, dets Grundtræk ere de